

Základní škola Zlín, Křiby 4788, příspěvková organizace

ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY

část: 67. PROGRAM PORADENSKÝCH SLUŽEB VE ŠKOLE

Č. j.:	014/2022	A. 1.2.9	A10
Vypracoval:	Mgr. Zdeněk Mikoška, ředitel školy		
Schválil:	Mgr. Zdeněk Mikoška, ředitel školy		
Pedagogická rada projednala dne	25. 08. 2022		
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	01. 09. 2022		
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	01. 09. 2022		
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.			

Program poradenských služeb ve škole

Program je určen především pro žáky, svým rozsahem však zahrnuje také poradenskou činnost pro učitele dané školy i pro rodiče žáků školy, pokud oni projeví o informace zájem.

Základní charakteristika služeb

Poradenské služby jsou zajišťovány týmem pracovníků školy.

Poskytování poradenských služeb vychází z vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

Škola vede o poskytovaných poradenských službách příslušnou dokumentaci (o vyšetřeních, jeho výsledcích a individuální péči atd.).

Žák nebo jeho zákonný nástupce musí být školou předem informován o:

a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované poradenské služby

b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout, případně i možných následcích, pokud tato služba nebude poskytnuta

c) právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu.

Součástí tohoto programu jsou tyto dokumenty:

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

Preventivní program

Školní poradenské pracoviště

1. Úvod

Na základě vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, zřídil ředitel školy od 1. 9. 2016 školní poradenské pracoviště.

Společným cílem je přiblížení poradenských služeb, vytvoření systému včasného odhalování rizikových projevů chování ve škole, zkvalitnění podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i žáků mimořádně nadaných, podporování rovných příležitostí žáků a poskytováním kariérových informací, podpora integrace dětí se zdravotním postižením do běžných typů škol.

Důležitým úkolem školního poradenského pracoviště bude i péče o pedagogy vzhledem k náročnosti a odpovědnosti jejich práce a jejich podpora.

Neméně důležitou součástí výchovně vzdělávacího procesu je vytváření důvěryhodného vztahu mezi školou a zákonnými zástupci a vzájemná spolupráce.

Hlavním cílem poradenských služeb je prevence, tj. poskytovat služby tak, aby nedocházelo k eskalaci problémů a intervencí bylo zapotřebí minimum.

Veškeré služby jsou pro žáky školy, jejich zákonné zástupce i pedagogy poskytovány zdarma a individuální konzultace jsou důvěrné.

Standardní činnosti poradenských pracovníků zahrnují služby, které jsou poskytovány žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům školy. Podmínkou pro jejich poskytování nezletilým žákům je souhlas jejich zákonného zástupce (není potřeba pouze v případě ohrožení duševního nebo tělesného zdraví žáka a v případech, kdy soud požádá o psychologické vyšetření žáka).

2. Organizační struktura

Vedoucí školního poradenského pracoviště:

- výchovný poradce

Členové školního poradenského pracoviště:

- školní metodik prevence
- školní psycholog
- školní speciální pedagog

Personální zajištění

Tým školního poradenského pracoviště tvoří:

- a) Výchovný poradce a poradce pro volbu povolání
- b) Školní metodik prevence
- c) Školní psycholog
- d) Školní speciální pedagog
- e) Třídní učitelé
- f) Učitelé výchov
- g) Další pedagogičtí pracovníci školy

3. Hlavní cíle

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícímu počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- prevenci školní neúspěšnosti
- kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění

- podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a odlišnými životními podmínkami
- podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými nebo vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole
- včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou
- metodickou podporu učitelům při použití psychologických postupů při vzdělávací činnosti školy
- spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci
- spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními
- v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných pracuje na naší škole speciální pedagog, který zajišťuje výuku předmětů speciálně pedagogické péče.

4. Vymezení činnosti týmu školního poradenského pracoviště

a) Výchovný poradce

Vykonává činnost poradenskou, metodickou, informační, dokumentační a evidenční.

O těchto činnostech vede písemnou dokumentaci.

Vede celý tým poradenských služeb. Podílí se inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. S třídními učiteli konzultuje případné výchovné a vzdělávací problémy žáků, podílí se na šetření výchovných problémů žáků. Poskytuje informace o činnosti poradenských pracovníků školy, o specializovaných školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům i jejich zákonným zástupcům. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (KPPP a SPC). Vede písemné záznamy, které

umožňují doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření. Předává odborné informace z oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy. Pedagogická intervence slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka.

Náplň práce vychází z Vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních č. 72/2005 Sb. a ve znění vyhlášky č. 607/2020 Sb., s účinností ke dni 1. 1. 2021

Poradce pro volbu povolání (Kariérový poradce)

Zprostředkovává žákům kariérové poradenství (koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství). Asistuje při volbě vhodné školy u žáků devátých (popř. pátých a sedmých) ročníků. Předává odborné informace z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy. Organizuje a vede schůzky pro rodiče vycházejících žáků.

Náplň práce vychází z Vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních č. 72/2005 Sb.

b) Školní metodik prevence

Vykonává činnost metodickou, koordinační, informační, poradenskou, dokumentační a evidenční. Přípravuje, koordinuje a realizuje preventivní program školy, spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, vede písemnou dokumentaci o činnosti.

Náplň práce vychází z Vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních č. 72/2005 Sb.

c) Školní psycholog

Jako školní psycholog pomáhá dětem, rodičům a učitelům zvládat těžkosti v různých oblastech souvisejících se školní docházkou, a to především:

- vstup dětí do školy a jejich adaptace na požadavky spojené s vyučováním
- prevence školního neúspěchu žáků, vytváření podmínek k co nejefektivnějšímu využití jejich potenciálu
- rozvoj a podpora zdravých vztahů, posílení bezpečné a pozitivní atmosféry ve škole, řešení vztahových problémů ve třídě
- spolupráce na preventivních programech

Organizační řád školy – součást: 67. "Poskytování poradenských služeb ve škole"-účinnost od 1.9.2022 strana 5 z počtu 42

- řešení individuálních problémů dětí (vztahových, rodinných, emočních) či problémů spojených s dospíváním
- poskytování krizové intervence v náročných životních situacích
- kariérové poradenství, pomoc při volbě střední školy
- konzultace a metodická spolupráce s učiteli

d) Speciální pedagog

Zajišťuje výuku předmětů speciálně pedagogické péče.

Účelem tohoto podpůrného opatření je podpora žáků, kteří z důvodu svých speciálních potřeb nemohou dosahovat srovnatelných výsledků ve vzdělávání.

Předměty speciálně pedagogické péče mohou zajistit kompenzaci obtíží žáka a přispět ke kvalitnímu vzdělávání žáka s přihlédnutím k jeho specifickým potřebám. Předmět se zaměřuje například na rozvoj grafomotorických dovedností žáka, na podporu při reedukaci specifických poruch učení, je směřován k rozvoji percepčně-motorických funkcí, rozvoji jazykových kompetencí, komunikačních dovedností, k prostorové orientaci a orientaci v čase, pozornosti, paměti atd.

Výuku tohoto předmětu může doporučit pouze příslušné specializované pracoviště (KPPP, SPC).

e) Třídní učitelé

Motivují třídu k vytvoření vlastních vnitřních pravidel, která jsou v souladu se školním řádem, podporují rozvoj pozitivních interakcí mezi žáky, napomáhají při vytváření pozitivního sociálního klimatu ve třídě. Získávají si přehled o osobnostních zvláštěnostech žáků třídy, o jejich rodinném zázemí, spolupracují s výchovným poradcem a metodikem prevence při vyhledávání problémových žáků, při řešení jejich kázeňských i naukových problémů.

Hlavní úkoly:

- podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky ve třídě,
- sleduje prospěch žáků své třídy, spolupracuje s jednotlivými vyučujícími, informuje rodiče,
- účastní se adaptačních aktivit a třídních aktivit žáků,
- vede žáky k dodržování školního řádu,
- zajišťuje spolupráci školy s rodiči,

- vede dokumentaci o žácích,
- spolupracuje s výchovným poradcem a metodikem primární prevence.

f) Učitelé výchov

Spolupracují s výše uvedenými pedagogickými pracovníky při práci s žáky. Motivují žáky k vytvoření vlastních vnitřních pravidel, která jsou v souladu se školním řádem, podporují rozvoj pozitivních interakcí mezi žáky, napomáhají při vytváření pozitivního sociálního klimatu ve škole.

g) Další pedagogičtí pracovníci školy

Spolupracují s výše uvedenými pedagogickými pracovníky při práci s žáky. Motivují žáky k vytvoření vlastních vnitřních pravidel, která jsou v souladu se školním řádem, podporují rozvoj pozitivních interakcí mezi žáky, napomáhají při vytváření pozitivního sociálního klimatu ve škole.

5. Pracovní náplně členů poradenského pracoviště

viz přílohy

Závěrečná ustanovení

1. Zrušuje se předchozí znění této směrnice č. j. 016 /2020 ze dne 01. 01. 2021.
2. Uložení směrnice v archivu školy se řídí spisovým řádem školy.

Přílohy:

Příloha č. 1: Pracovní náplň výchovného poradce

Příloha č. 2: Pracovní náplň školního metodika prevence

Příloha č. 3: Pracovní náplň školního psychologa

Příloha č. 4: Pracovní náplň školního speciálního pedagoga

Příloha č. 5: Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha č. 6: Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

Příloha č. 7: Preventivní program

Mgr. Zdeněk Mikoška

ředitel školy

Organizační řád školy – součást: 67. "Poskytování poradenských služeb ve škole"-účinnost od 1.9.2022 strana 7 z počtu 42

Příloha č. 1: Pracovní náplň výchovného poradce

Pracovní náplň

Stanovování koncepce rozvoje výchovně vzdělávacího programu a tvorba zásadních učebních dokumentů včetně jejich obsahového zaměření nebo specializovaná metodologická činnost v oblasti pedagogiky a psychologie, k jejímuž výkonu je nezbytné získání specializace v základním oboru.

Komplexní výchovně vzdělávací činnost, individuální přístup k žákům spojený s aplikací nových, netradičních a speciálně pedagogických metod výuky.

- zajišťuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- zajišťuje poradenskou službu pro rodiče žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- vede dokumentaci a přehledy o žácích se SPU a SPCH, shromažďuje zprávy z KPPP, SPC
- spolupracuje s učiteli při sestavování individuálních vzdělávacích plánů pro jednotlivé žáky
- spolupracuje s KPPP a SPC, OSPOD
- navrhuje rodičům odborné vyšetření dítěte v KPPP nebo SPC
- pomáhá řešit výukové a výchovné problémy

Poradenské činnosti:

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory a potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.

2. Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.

3. Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (Pedagogická intervence slouží zejména

k podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka. Pedagogická intervence se poskytuje jako podpůrné opatření prvního stupně. Pedagogickou intervencí souběžně využívá více žáků, je-li to možné a vhodné.)

4. Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.

5. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství-kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,

b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,

c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,

d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,

e) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,

f) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,

g) poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

6. Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

Metodické a informační činnosti:

- 1) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:
 - a) s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
 - b) s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
 - c) s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
 - d) v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

- 2) Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.

- 3) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách inkluze žáků, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.

- 4) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.

- 5) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

- 6) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

- 7) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům

Příloha č. 2: Pracovní náplň školního metodika prevence

Pracovní náplň

Komplexní vzdělávací a výchovná činnost ve všeobecně vzdělávacích nebo odborných předmětech spojená s tvorbou a průběžnou aktualizací pedagogické dokumentace, kterou pedagogický pracovník vytváří, a podle níž postupuje při výkonu své přímé pedagogické činnosti nebo spojená s tvorbou a průběžnou aktualizací individuálních vzdělávacích plánů.

Školní metodik prevence vykonává činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské. O těchto činnostech vede písemnou dokumentaci.

Metodické a koordinační činnosti

1. Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci preventivního programu školy.
2. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
4. Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
5. Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
6. Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
7. Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních

aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.

8. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.

9. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

10. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

1. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.

2. Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.

3. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.

4. Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.

5. Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, Organizační řád školy – součást: 67. "Poskytování poradenských služeb ve škole"-účinnost od 1.9.2022 strana 12 z počtu 42

případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.

2. Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.

3. Příprava podmínek pro inkluzi žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Příloha č. 3: Pracovní náplň školního psychologa

Školní psycholog vykonává činnosti konzultační, poradenské, diagnostické, metodické a informační, pracuje se žáky, pedagogy i rodiči. Dokumentaci o svých činnostech vede v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů a etickým kodexem školního psychologa. Školní psycholog spolupracuje se specializovanými školskými a dalšími poradenskými zařízeními, zejm. pedagogicko-psychologickými poradnami, dále se zařízeními a institucemi zdravotnickými a sociálními, s orgány státními i nestátními, s organizacemi péče o děti a mládež apod.

Všichni zaměstnanci školy v případech důvodného podezření, že může dojít k nebezpečnému útočnému chování, poškozování cizího majetku ve škole nebo areálu školy nebo v jiných místech, pokud vzdělávání probíhá mimo školu nebo areál školy, neprodleně tuto skutečnost oznámí osobně nebo telefonicky na sekretariátu školy. V případě bezprostřední nutnosti kontaktují Policii ČR.

Pracovní náplň

Samostatné provádění náročných kontaktních činností zaměřených na jedince a skupiny se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobním a sociálním vývoji.

Standardní činnosti školního psychologa

1. Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence.
2. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

Diagnostika a depistáž

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.
2. Depistáž specifických poruch učení v základních a středních školách.
3. Diagnostika při vzdělávacích a výchovných problémech žáků.
4. Depistáž a diagnostika nadaných dětí.
5. Zjišťování sociálního klimatu ve třídě.
6. Screening, ankety, dotazníky ve škole.

Konzultační, poradenské a intervenční práce

1. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření prvního stupně, zejména pomoc při sestavování plánu pedagogické podpory a vedení.
2. Péče o žáky, kterým jsou poskytována podpůrná opatření druhého až pátého stupně, zejména pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu a vedení.
3. Individuální případová práce se žáky v osobních problémech, zejména konzultace a vedení.
4. Krizová intervence a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce.
5. Prevence školního neúspěchu žáků, zejména náprava a vedení.
6. Kariérové poradenství u žáků.
7. Techniky a hygiena učení pro žáky.
8. Skupinová a komunitní práce s žáky.
9. Koordinace preventivní práce ve třídě, programů pro třídy apod.
10. Podpora spolupráce třídy a třídního učitele.
11. Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání.
12. Konzultace se zákonnými zástupci při vzdělávacích a výchovných problémech dětí.
13. Podpora tolerantního a multikulturního prostředí ve škole a školském zařízení.
14. Podpora pro dlouhodobě selhávající žáky ve vzdělávání.

Metodická práce a vzdělávací činnost

1. Participace na přípravě programu zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.
2. Metodická podpora při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
3. Metodická pomoc třídním učitelům.
4. Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky, konzultace a metodické vedení.
5. Účast na pracovních poradách školy.
6. Koordinace poradenských služeb poskytovaných ve škole, zejména výchovného poradce, školního metodika prevence a třídních učitelů.
7. Koordinace poradenských služeb mimo školu a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.
8. Metodické intervence z psychodidaktiky pro učitele, včetně podpory při tvorbě školního vzdělávacího programu.
9. Besedy a osvěta zákonným zástupcům.
10. Prezentační a informační činnost.
11. Participace na přípravě přijímacího řízení ke vzdělávání ve střední škole.

Příloha č. 4: Pracovní náplň školního speciálního pedagoga

Školní speciální pedagog vykonává činnosti zaměřené na odbornou podporu integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a všech ostatních žáků, kteří potřebují speciálně pedagogickou podporu a péči založenou na krátkodobých či dlouhodobých podpůrných opatřeních. O svých činnostech vede písemnou dokumentaci v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

SPECIÁLNÍ PEDAGOG

Metodická a koordinační činnost v oblasti speciálně pedagogických preventivních a poradenských služeb ve školství.

Depistážní činnosti

Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.

Diagnostické a intervenční činnosti (péče o žáka/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)

Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka (shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy osobní a rodinné), analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.

Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení individuálního plánu podpory v rámci školy a mimo ni (druh, rozsah, frekvenci, trvání intervenčních činností).

Realizace intervenčních činností, tj.

- 1) provádění, event. zajištění krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem (speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činnosti reedukační, kompenzační, stimulační),

- 2) provádění, event. zajištění speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činností reedukačních, kompenzačních, stimulačních se skupinou žáků,
- 3) participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu (v kooperaci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy),
- 4) průběžné vyhodnocování účinnosti navržených opatření, dle potřeby navržení a realizace úprav,
- 5) úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů,
- 6) zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodinou žáka (se zákonným zástupcem),
- 7) speciálně pedagogické poradenské intervence a služby pro žáky, zákonné zástupce a pedagogy školy,
- 8) participace na kariérovém poradenství – volba vzdělávací cesty žáka – individuální provázení žáka,
- 9) konzultace s pracovníky specializovaných poradenských a dalších pracovišť.

Metodické a koordinační činnosti

- 1) Příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole – koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.
- 2) Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 3) Participace na vytváření vzdělávacích plánů a programů školy s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 4) Metodické činnosti pro pedagogy školy – specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně zdravotního postižení, návrhy metod a forem práce se žáky – jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.

- 5) Koordinace a metodické vedení pedagogických asistentů ve škole.
- 6) Dokumentace případů a její zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů; administrativa.

Činnosti školního speciálního pedagoga

1. Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence.
2. *Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.*

I. Diagnostika a depistáž

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání dle potřeb a možností školy a školního poradenského pracoviště.
2. Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.
3. Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.
4. Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovení druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.
5. Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
6. Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy.
7. Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

II. Konzultační, poradenské a intervenční práce

1. *Intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory.*
2. Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací

činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se žákem s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

3. Dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se skupinami žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

Příloha č. 5: Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci se žákem a často také s rodinou žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) osobnost žák- snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

Příčiny neúspěchu ve vzdělávání:

- školní nezralost
- včas nerozpoznané smyslové vad- sluchu (v souvislosti s tím řeči), zraku
- nízký intelekt
- vliv rodiny-přílišné nároky, nepodporování ke vzdělávání z různých důvodů, přecvičování leváctví, chybějící motivace k plnění školní povinností
- vývojové poruchy učení či chování
- častá krátkodobá absence
- onemocnění žáka
- dlouhodobá absence
- záškoláctví či skryté záškoláctví
- náročná životní situace
- odlišné sociokulturní prostředí

Při zjišťování příčin neúspěšnosti na naší škole budeme postupovat ve vzájemné spolupráci: třídní učitel-žák-ostatní vyučující-výchovný poradce-metodik prevence - vedení školy - ostatní pedagogičtí pracovníci-zákonní zástupci. Podle povahy příčin rovněž další mimoškolní instituce, např. Krajská pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, OSPOD, lékaři a Policie ČR.

Zjišťování příčin školní neúspěšnosti žáka bude probíhat:

- a) pozorováním jako diagnostickou metodou
- b) diagnostickým rozhovorem s žákem a zákonnými zástupci
- c) analýzou rozhovoru a formulováním možností náprav

Vyučující předmětu, ve kterém hrozí žákovi, že neprospěje, budou o této skutečnosti prokazatelným způsobem včas informovat zákonné zástupce, na základě zjištěných příčin budou přistupovat k žákovi individuálně vzhledem k jeho možnostem a schopnostem.

Motivace žáka ke vzdělávání a lepšímu výsledku bude promyšlena a aplikována tak, aby se žák snažil pochopit souvislosti učiva s praktickým využitím v životě, u starších žáků s možnou budoucí profesí.

Řešení školní neúspěšnosti

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

- **poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění:**
kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z KPPP nebo SPC, inkluze žáka a vytvoření PLPP nebo IVP.
- **odchyłka v celkové úrovni inteligence:** žáku bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, tak aby splnil stanovené výstupy, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s KPPP- inkluze na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
- **žáci**, jejichž neúspěšnost souvisí spíše s jinými faktory – **sociálně znevýhodnění:** motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole, práce s klimatem třídy
- **žáci s vysokou absencí** jsou také často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny doplnění hodnocení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví harmonogram a různé způsoby podpory dítěte

Postup při řešení školní neúspěšnosti - podpůrný program:

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči.

1. Po prvním čtvrtletí třídní učitelé na třídních schůzkách informují zákonného zástupce o prospěchu žáků. Jedná-li se o rizikový případ neúspěšnosti, výrazné zhoršení prospěchu a podobně, domluví jednání s rodiči a žáky, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (hodnoceni nedostatečně nebo dostatečně, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový). Přítomni budou: **TU, rodič, žák, učitelé daných předmětů**, kde žák neprospívá, případně **výchovný poradce**. Zde se domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě. Z tohoto jednání bude pořízen zápis, který podepisují všechny strany (škola, rodič, žák), rodiče dostanou kopii domů, aby znali závazky své i dítěte.
2. Také se domluví termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu-za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá **třídní učitel**.
3. Podle zájmu je možné využít **individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem** (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
4. Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi po pololetí **podpůrný plán**.
5. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Podpůrný plán – plán pedagogické podpory

Podpůrný plán pro **neprospívající žáky** je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným. Žák, učitelé a rodiče svým podpisem uzavírají **dohodu** (smlouvu) o společné podpoře žáka a o svých povinnostech, které tím na sebe berou. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič), sankce při jejich nedodržování a podmínky, za kterých škola od této dohody odstupuje.

Realizace podpůrného plánu

Pokud selže individualizovaná podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán. Po uzavření pololetní klasifikace navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán. Třídní učitel zajišťuje seznáání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Formy a metody práce:

Pro úspěšnost Podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- **podpůrný studijní plán**, tj. stanovení postupu při zvládnání učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním) na základě doporučení KPPP nebo SPC, tak aby splnil stanovené výstupy
- **zadávání pravidelných úkolů** vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu-dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- **možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole**, možnost doučování
- **užívání podpůrných aktivit** – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání **podpůrných pomůcek** při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- **individuální práce se žákem** v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva

- **vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu** – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- **domluva konzultační hodiny**, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- **doučování** (ve spolupráci se staršími žáky) Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze základního vzdělávání. Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Příloha č. 6: Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

Primární prevence rizikového chování má ukazovat žákům cestu, jak získat základní pracovní návyky, jak se vyhnout konzumaci návykových látek, jak si vážit vlastního zdraví a zvolit zdravý životní styl, jak umět rozpoznat nežádoucí chování v kolektivu, sklon k extremismu politickému i náboženskému, jak se chránit před patologickou závislostí na hrách, automatech.

Ve školním prostředí je prevence vedena tak, aby žák uměl rozpoznat případné domácí násilí, týrání či zneužívání, uvědomil si možné ohrožení zdraví v případě poruchy příjmu potravy, rozpoznal nežádoucí způsoby chování.

Nejčastější příčiny rizikového chování ve školním prostředí:

Úzkost, strach

Osobnost žáka

Temperament žáka – touha po nových zážitcích, situacích

Výchovné působení

Vliv médií

Zjišťování příčin:

Informace od rodičů (třídní schůzky, individuální pohovor, dotazník), od žáků (práce s třídním kolektivem)

Vzájemná informovanost mezi vyučujícími (porady, metodická sdružení...)

Pozorování, rozhovor, beseda (školní prostředí, výlety, exkurze, výchovné či výukové programy)

Škola informuje vždy:

Zákonné zástupce

Dle závažnosti:

Policii ČR

OSPOD

Lékaře

Škola doporučuje:

Úzkou spoluprací s třídním učitelem, výchovným poradcem, metodikem prevence, vedením školy.

V závažnějších případech využít poradenských zařízení – KPPP, SVP, OSPOD, lékař, Policie ČR.

Dlouhodobé cíle na naší škole:

Vést žáky k odmítání a konzumaci návykových látek (alkohol, cigarety, drogy)

Vést žáky k pozitivnímu přístupu ke vzdělání

Vést žáky ke zdravému životnímu stylu

Vést žáky k odmítnutí extrémistických a společensky nežádoucích názorů

Vést žáky k odmítnutí jakékoliv formy násilí

Zapojit žáky do programu prevence rizikového chování

Krátkodobé cíle na naší škole:

Vést žáky ke snížení krátkodobých absencí

Vést žáky k vytváření pozitivního myšlení v třídním kolektivu

Vést žáky k dodržování pravidel bezpečnosti

Nespecifická prevence

V rámci ŠVP se pedagogové na I. i II. stupni ZŠ zaměřují na plnění dlouhodobých i krátkodobých cílů primární prevence. V jednotlivých předmětech využívají možnost naplňovat obsah primární prevence rizikového chování přirozenou formou.

Žáci získávají vědomosti, dovednosti, návyky a postoje odpovídající úrovni základní školy. Do nespecifické primární prevence řadíme všechny volnočasové dlouhodobé i krátkodobé aktivity.

Jedná se o kroužky fungující při ZŠ, ale i o zapojení žáků školy do sportovních či kulturních spolků města. Dále jsou její součástí i aktivity jednorázového charakteru, což jsou výlety, lyžařské pobyty, exkurze, aktivity spojené s plaveckým výcvikem, dopravním kurzem.

I. stupeň – žáci získávají dovednosti, vědomosti a návyky v rámci:

společného stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli, nácviku vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry a sebedůvěry, regulování vnímání odlišností dětí, důsledného řešení problémů ve třídě; zdůrazňování důležitosti správné životosprávy, efektivního využívání volného času; seznamování žáků s možným nebezpečím, které hrozí v případě konzumace návykových látek, neuvážené konzumace léků, učení se dbát o svou bezpečnost, poukazování na možná rizika vyplývající z používání moderních technologií, vytváření pozitivního vztah k přírodě; učení se nenásilným způsobům řešit problémy v rodině i ve školním prostředí.

II. stupeň

seznamování se s negativními účinky návykových látek, léků; učí se respektovat rozdílné schopnosti, učí se vzájemné spolupráci a pěstovat vůli pomoci druhým, respektovat rozdílné kulturní a sociální prostředí spolužáků, respektovat rozdílnost pohlaví, být tolerantní k lidem s rozdílnou sexuální orientací; učí se poznávat své tělesné potřeby, poznat stavbu lidského těla, umět o tělo pečovat; rozlišovat psychické stavy; umět se správně rozhodnout v důležitých životních situacích, naučit se

zodpovědnému chování; uvědomit si, že je třeba pomáhat postiženým lidem – nebýt lhostejný; žáci se učí respektovat školní řád, zákon, využívat práva a povinnosti dítěte.

Specifická primární prevence

představuje konkrétní kroky k předcházení či eliminaci nežádoucích jevů mezi žáky základní školy.

Všeobecná primární prevence

je na ZŠ vedená metodikem prevence, výchovným poradcem a třídním učitelem ve spolupráci s Policií ČR, nízkoprahovým centrem a dalšími subjekty zabývajícími se prevencí rizikového chování.

Selektivní prevence

představuje zařazení preventivních programů zaměřených na určité problémy, určité cílové skupiny – cílem je posílit preventivní aktivity v této skupině, zajišťuje metodik prevence ve spolupráci, výchovný poradce s třídním učitelem a nízkoprahovým centrem, zdravotníkem, příslušníkem Městské policie Zlín.

Indikovaná prevence

je vedena s jednotlivci ve spolupráci s odborným zařízením – dětský lékař, dětský psycholog, psychiatr.

Příloha č. 7: PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Obsah:

- 1. Úvod**
- 2. Zmapování situace ve škole, hodnocení předchozího období a výskyt rizikového chování ve škole**
- 3. Motivování pedagogů pro změnu**
- 4. Užší realizační tým a základní organizace PP**
- 5. Vzdělávání pedagogů**
- 6. Program proti šikanování**
- 7. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování**
- 8. Prevence ve výuce**
- 9. Prevence ve školních programech mimo vyučování**
- 10. Ochranný režim**
- 11. Spolupráce s rodiči**
- 12. Školní poradenské pracoviště**
- 13. Spolupráce se specializovanými zařízeními**
- 14. Vztahy se školami v okolí**
- 15. Propagace PP**
- 16. Rozpočet**
- 17. Průběžné vyhodnocování situace ve škole**
- 18. Závěr**

1. Úvod, naše cíle pro školní rok 2022/2023

Ve školním roce 2022/2023 bychom rádi posilovali a upevňovali to, čeho jsme dosáhli v předchozích obdobích. Budeme usilovat o větší informovanost žáků v oblasti sociálně patologických jevů a tím i o předcházení těmto jevům. Mimo jiné i tak, že budeme tuto problematiku co nejvíce začleňovat do všech vyučovacích předmětů. Dále chceme upevňovat vztahy ve třídách a posilovat tak hodnoty jako je přátelství, spolupráce a vzájemná pomoc a předcházet tak šikaně. Budeme s dětmi trénovat, jak se naučit odmítnout nabízenou cigaretu, alkohol, či drogu. Důležité je podle nás také informovat žáky o tom, kam se mohou obracet v případě, že se ocitnou v těžké životní situaci a potřebují řešit problémy s drogami, alkoholem atd..

2. Zmapování situace ve škole, hodnocení předchozího období a výskyt rizikového chování ve škole

Ze závažnějších případů, které jsme loni řešili, se týkal 1 případ nevhodného chování mezi žáky s náznaky kyberšikany, 2 případy fyzického ubližování, 1 případ záškoláctví, 1 případ užívání tabáku, 1 případ závislostního chování na počítačových hrách a 2 případy kriminality. Jako problémové se vloni jeví kolektivy 5. tříd. Zde se objevily případy s náznakem kyberšikany i případy fyzického ubližování. S těmito třídami musíme pracovat i v tomto školním roce. Žáci byli rozděleni do 6. tříd s ohledem na problémy řešené v uplynulém období. V těchto třídách již proběhly adaptační kurzy a další programy na stmelení kolektivů budou probíhat v průběhu celého školního roku. Dále již máme naplánovanou práci s kolektivy současných sedmých tříd, která naváže na interaktivní programy, které proběhly v těchto početných kolektivech v průběhu šesté třídy. S kolektivy, které se jeví jako náchylné ke vzniku šikany, intenzivně pracuje školní psycholožka a osvědčila se spolupráce se Salesiánským klubem mládeže, jehož pracovníci se podílejí na diagnostice těchto kolektivů a přípravě vhodných programů.

3. Motivování pedagogů pro změnu

Pedagogičtí pracovníci znají důležitost prevence i postupy řešení při zjištění problémů. Na poradách jsou seznamováni s PP školy i vydanými metodickými pokyny (např. o šikaně, o doporučení k primární prevenci rizikového chování apod.), spolupracují s výchovným poradcem, metodikem prevence, školním psychologem. Jsou si vědomi, že chceme-li vytvořit ve škole bezpečné prostředí, ve kterém budou spokojeni žáci i učitelé, má prevence i důsledné řešení případných problémů nezastupitelné místo v jejich práci.

4. Užší realizační tým a základní organizace PP

Užší realizační tým

- garant PP a metodik prevence rizikového chování: Mgr. Iva Fikeisová
- výchovný poradce: Mgr. Leona Lukašiková
- školní psycholog: Mgr. Pavla Tomancová
- vedení školy: ředitel školy a zástupci ředitele
- třídní učitel

Základní organizace PP

- metodické pomůcky, materiály, informace, kontakty k realizaci PP k dispozici v kabinetě č.205
- stálá nástěnka byla zřízena v roce 1998, umístěna u vstupu do školy
- schránka důvěry byla zřízena v roce 1998, umístěna u vstupu do školy
- školní řád obsahuje zákaz nošení, držení, distribuce a užívání návykových látek v areálu školy a odpovídající sankce za jeho porušení, platný od 1. 9. 2022
- seznámení ředitele s obsahem PP proběhlo dne 1. 9. 2022, PP byl schválen
- seznámení kolegů s filozofií programu proběhne dne 13.9.2022 (pedagogové jsou seznámeni s nutností sledovat a podchytit v počátcích projevy zneužívání návykových látek, projevy šikanování, vandalství, brutality a veškerého asociálního chování žáků, vše ihned řešit s metodikem prevence, výchovným poradcem, vedením školy a s rodiči).

5. Vzdělávání pedagogů

Metodik prevence Mgr. Iva Fikeisová ukončila ve školním roce 2009-2010 studium v rámci programu celoživotního vzdělávání s názvem „Kurz pro metodiky prevence patologických jevů na školách“. Tento kurz probíhal v Uherském Brodě pod vedením Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Metodik prevence se v průběhu školního roku zúčastní seminářů věnovaných problematice sociálně patologických jevů dle aktuální nabídky, pravidelně se účastní setkání MP základních škol.

Výchovná poradkyně Mgr. Leona Lukašíková ukončila studium výchovného poradenství v Brně ve školním roce 2007/2008 a v únoru až červnu 2010/2011 absolvovala rozšiřující studium pro výchovné poradce. Výchovná poradkyně zahájila v roce 2018 studium s názvem Vzdělávání pro školní kariérové poradce, které úspěšně dokončila v červnu 2020. Pravidelně se účastní setkání VP základních škol a v průběhu školního roku seminářů souvisejících s daným tématem.

Jednotliví učitelé naší školy se v průběhu školního roku účastní seminářů dle aktuální nabídky.

6. Program proti šikanování

- program proti šikanování slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a

ukazuje postupy řešení šikanování

- je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům naší školy
- tento program je nedílnou součástí Preventivního programu školy

Vymezení pojmu šikana

- chování se záměrem ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, skupinu žáků
- cílené a opakované fyzické a psychické útoky jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků
- fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí
- slovní útoky v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování
- sexuální obtěžování až zneužívání
- tzv. kyberšikana (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)
- demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků

Prevence

- je základ, předcházíme šikaně všude, kde to jde!!!
- pravidelné i mimořádné třídnické hodiny – komunikace s žáky je základ
- dozory o přestávkách
- seznámit rodiče a děti s programem proti šikanování (zajistí třídní učitelé vždy na začátku školního roku) – „co dělat v případě, že vím o šikaně“
- vytvořit bezpečné prostředí pro žáky – vědět, na koho se mohou obrátit (vedení školy, výchovný poradce, metodik prevence, vyučující, kterému věří, schránka důvěry)
- vysvětlit žákům (úměrně jejich věku), že oznámení šikany není žalování!
- vysvětlit žákům, že přihlížet šikaně je také podílení se na ní
- snaha o vytvoření pozitivních vztahů mezi žáky i učiteli
- podpora solidarity a tolerance, vědomí sounáležitosti
- posilování a vytváření podmínek pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňovat spolupráci mezi dětmi
- školní metodik prevence nebo výchovný poradce informují prostřednictvím nástěnky o krizových telefonních linkách

- do prevence boje proti šikaně se zapojují všichni pedagogičtí pracovníci školy
- škola zajistí vzdělávání pracovníků, zejména metodika prevence a výchovného poradce
- doplňovat literaturu a informační brožury z oblasti problematiky násilného chování a šikanování
- ve školním řádu jasně stanovit pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.

Postup při řešení šikanování – krizový plán

- informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy
- má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy
- tým, který pracuje na šetření šikany (metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy, třídní učitel), odhadne, jak je šikanování rozvinuto, zda se jedná o počáteční stadium (je v silách školy situaci vyřešit) nebo pokročilé stadium (je potřeba spolupracovat s odborníky vně školy)

Vyšetřování počáteční šikany:

- odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
- rozhovor s informátory a oběťmi – hovoříme s těmi, kteří na šikanu upozornili, např. s pedagogem, odvážným kamarádem nebo rodičem, je užitečné konzultovat svá podezření s dalšími učiteli, informují-li o šikaně rodiče, dohodnout se na spolupráci, na způsobu ochrany dítěte, naznačit příští kroky, následuje rozhovor s obětí, je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci, je potřeba ochránit ji před pomstou agresorů
- nalezení vhodných svědků – ve spolupráci s informátory vytipujeme členy skupiny, kteří budou pravdivě vypovídat, je třeba vybrat žáky, kteří s obětí sympatizují, kamarádí s ní, nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech
- individuální rozhovory se svědky – důležité je organizovat rozhovory tak, aby o nich druzí nevěděli (např. po vyučování), volbou vhodné taktiky dostaneme odpověď na všechny důležité otázky, vyskytnou-li se těžkosti, lze uskutečnit konfrontaci dvou svědků, zásadní chybou je konfrontace svědků a agresorů, nepřípustná je rovněž konfrontace oběti s agresory!!!
- ochrana oběti – šikanované dítě je třeba chránit do doby, než se vše vyřeší, zajistit zvýšený dozor, zorganizovat bezpečné příchody a odchody ze školy

- předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
- třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření
 - b. oznámení potrestání agresorů
- rozhovor s rodiči obětí – u počáteční šikany proběhne individuální setkání s rodiči obětí až po jejím vyšetření, cílem je informovat rodiče o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních, je-li třeba, může proběhnout setkání s rodiči již na úrovni informátorů
- třídní schůzka
- práce s celou třídou – šikana je problém trvalý, proto je třeba pracovat i nadále s celou třídou, nejlepší prevencí je budovat trvale a systematicky kamarádké a bezpečné vztahy ve třídě.

Vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou (výbuch skupinového násilí vůči oběti):

- překonání šoku pedagogického pracovníka, bleskový odhad závažnosti a formy šikany
- bezprostřední záchrana obětí, zastavení skupinového násilí
- zalarmování pedagogických pracovníků na poschodí a informování vedení školy
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora obětí
- nahlášení policii, navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
- vlastní vyšetřování
 - a. rozhovor s obětí a informátory
 - b. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
 - c. individuální, příp. konfrontační rozhovory se svědky
 - d. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora s obětí
- léčba – metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Výchovná opatření

- pro potrestání agresorů lze použít běžná výchovná opatření: napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele
- v mimořádných případech podá ředitel školy návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Spolupráce s rodiči

- informují-li rodiče školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy
- při nápravě šikanování je potřebná spolupráce školy jak s rodinou oběti, tak s rodinou agresora
- pedagogičtí pracovníci dbají na zachování důvěrnosti informací
- je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, že se dozvědí o šikanování.

7. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování č. j. 21291/2010-28,

Metodický pokyn ministryně školství k prevenci a řešení šikany č. j. 21149/2016

Škola při řešení problémů spojených se sociálně patologickými jevy postupuje v souladu s výše uvedenými dokumenty. Při řešení rizikového chování využíváme přílohy 1-22 Metodického doporučení. Metodik prevence připravil výňatek z Metodického doporučení a umístil jej na webové stránky školy, kde se s ním mohou seznámit rodiče. Nezkrácená verze dokumentu je k nahlédnutí v kabinetě metodika prevence.

8. Prevence ve výuce:

A. Tématické bloky s dětmi

Téma	třída	lektor
Prvouka – sebekázeň	1.	TU
Prvouka - dopr. výchova	1.	TU
Prvouka-zdravá výživa, péče o zdraví	1.	TU
Prvouka-rodina, vztahy mezi lidmi	1.	TU
Prvouka - dopr. kázeň,	2.	TU

cesta do školy		
Prvouka - rodina, domov, environmentální vých.	2.	TU
Prvouka-mezilidské vztahy	2.	TU
Prvouka - projekt „Zdravé zuby“	2.	TU
Prvouka - ochrana živ. prostředí	2.	TU
Prvouka - cesta do školy, dopr.výchova	3.	TU
Prvouka - výchova k rodičovství	3.	TU
Prvouka - výchova k toleranci	3.	TU
Vlastivěda - konflikty a jak je řešit	4.	vyučující předmětu
Vlastivěda - náročné živ. situace	4.	vyučující předmětu
Vlastivěda -rasismus, intolerance	4.	vyučující předmětu
Vlastivěda - domov, pocit bezpečí	4.	vyučující předmětu
Vlastivěda - výchova k samostatnosti	4.	vyučující předmětu
Přírodověda-ochrana zdraví, hygiena	4.	vyučující předmětu
Přírodověda-ochrana před účinky návyk. l.	4.	vyučující předmětu
Přírodověda - vztahy mezi lidmi, zneužití násilí	4.	vyučující předmětu
Přírodověda-ochrana při nebezpečí	4.	vyučující předmětu
Přírodověda - osobní bezpečí	5.	vyučující předmětu
Přírodověda-prevence zneužívání návyk. látek	5.	vyučující předmětu

Tělesná výchova - cvičení, zdravý životní styl	6.-9.	vyučující předmětu
Výchova ke zdraví - sex. výchova	7.-9.	vyučující předmětu
Výchova ke zdraví - rodina a širší soc.prostředí	7.-9.	vyučující předmětu
Výchova ke zdraví- péče o zdraví, zdravá výživa	7.-9.	vyučující předmětu
Výchova ke zdraví- prevence zneužívání návyk. látek	7.-9.	vyučující předmětu
Výchova ke zdraví - osobní bezpečí	7.-9.	vyučující předmětu
Přírodopis - biologie člověka	8.	vyučující předmětu
Chemie - alkohol, drogy	9.	vyučující předmětu

B. Jednorázové akce

Téma	Třída	lektor	Plán
Kdo jsem já, kdo jsi ty?	1.	školní psycholog	září, říjen
Třída v pohodě	4.	školní psycholog	říjen, listopad
Zdravá pětka	1.-2.	lektoři Zdravé5	říjen
Jak se efektivně učit	8.	školní psycholog	říjen
Třída jako tým	6.	SKM, školní psycholog	listopad, duben
Prevence šikany	7.	školní psycholog, SKM	listopad
Hasík	2.	HZS	listopad
Hasík	6.	HZS	listopad
Bezpečné chování	5.	PČR	listopad
Trestná činnost mládeže	8.	PČR	listopad
Dopravní výchova	4.	MMZ	listopad, duben
Svět pocitů	3.	školní psycholog	prosinec
AIDS, HIV	9.	školní psycholog	prosinec
Třída jako tým	2.	školní psycholog	leden
Zájezd do Osvětimi	9.	VP+tř. učitelé	únor

Kluci vs. holky	5.	školní psycholog	únor
Projekt sebedůvěry	7.	školní psycholog	březen
Prevence návykových látek	8.	SAVIO	březen
Stres a co s ním?	9.	školní psycholog	březen
O škodlivosti kouření	6.	Poradna pro odvykání kouř.	březen
IPS – úřad práce	8.	ÚP	květen
Nashle, naše třída	5.	školní psycholog	červen

Pozn.: Další besedy, přednášky a exkurze mohou být zařazeny podle aktuální nabídky v průběhu školního roku.

C. Další preventivní aktivity

- Seznamovací pobyty pro žáky 6. tříd – uskuteční se hned na začátku září. Spolu s třídním učitelem se ho účastní také školní psycholožka a výchovná poradkyně. Program pobytu Školní poradenské pracoviště. Cílem dvoudenního programu bylo stmelit nově seskládané kolektivy, nastartovat nové kamarádké vztahy mezi žáky, seznámit lépe žáky s novou třídní učitelkou. Na tento program chceme navázat v listopadu a dubnu další prací se třídou.
- Vánoční tvoření – předvánoční akce pro děti I. stupně, na které děti vyrábí a vystavují vánoční ozdoby s možností zakoupení drobných dáreků.
- Sbírka na pandu – sbírka probíhá jednou za školní rok. Jedná se o dobrovolný příspěvek žáků celé školy i učitelů. Peníze putují do ZOO Lešná.
- Rada žáků – na naší škole pracuje Rada žáků složená ze zástupců 4.-9. tříd, kterou vede zástupce ředitele. Prostřednictvím Rady se snažíme děti více vtáhnout do života školy. Rada žáků např. navrhuje ankety na webové stránky školy nebo pomáhá při organizaci Mikulášské nadílky. Prostřednictvím Rady žáků se snažíme také včas odhalovat případnou přítomnost nežádoucích jevů ve třídách.

9. Prevence ve školních programech mimo vyučování

Mimo vyučování škola organizuje tyto preventivní akce:

- Klauniáda plná her a pohybu – akce probíhá v rámci Týdne zdraví v pátek 14. října na školním hřišti. Je určena pro děti i jejich rodiče. Účastníci si mohou zkusit bubnovat na afrických bubnech či vyfotografovat se s klaunem. Pro děti jsou připraveny zábavné

soutěže, v cíli je pro ně připravena odměna. V závěru akce proběhne fotbalové utkání mezi družstvy rodičů s učiteli a žáky školy.

- Školička nanečisto – akce pro budoucí prvňáčky a jejich rodiče, která proběhne v únoru. Děti si mohou prohlédnout školu a vyzkoušet si, jaké to je být školákem.
- Noc s Andersenem – jako každoročně proběhne v březnu tato akce zaměřená na děti 1. stupně. Jedná se o nocování dětí ve škole spojené s předčítáním pohádek. Tato akce je mezi dětmi velmi oblíbená.

10. Ochranný režim

Žáci mají k dispozici Schránku důvěry. O přestávkách či v poledních přestávkách věnují dozory dění v prostorech školy náležitou pozornost a předcházejí situacím, které by mohly vyústit v ublížení žákovi. Jsou kontrolovány také prostory jídelny, šaten a toalet.

11. Spolupráce s rodiči

Při realizaci PP má své nezastupitelné místo spolupráce s rodiči, která probíhá na několika úrovních. Prostřednictvím třídních schůzek a konzultací, které proběhnou čtyřikrát za rok.

O dění ve škole jsou rodiče informováni prostřednictvím webových stránek. Zde mohou také najít PP nebo výňatek z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování.

Výchovné problémy jsou řešeny pohovorem s rodiči, třídním učitelem, výchovnou poradkyní či metodikem prevence. O pohovoru je vždy učiněn zápis.

V kabinetu metodika prevence jsou k dispozici také informační letáky s radou, jak postupovat, když mají rodiče podezření, že jejich dítě kouří, užívá drogy apod.

12. Školní poradenské pracoviště

Poradenské služby ve škole poskytují

výchovná poradkyně Mgr. Leona Lukašíková – konzultační hodiny úterý 10.00-11.40, 15.30-16.15, pátek 10.00-10.45,

metodik prevence rizikového chování Mgr. Iva Fikeisová– konzultační hodiny úterý 15.30-16.15

školní psycholožka Mgr. Pavla Tomancová– konzultační hodiny úterý a čtvrtek 7.00-10.00, 14.00-16.00

speciální pedagožka Mgr. Andrea Johaníková - konzultační hodiny pondělí a pátek 10.00-12.00

Organizační řád školy – součást: 67. "Poskytování poradenských služeb ve škole"-účinnost od 1.9.2022 strana 40 z počtu 42

13. Spolupráce se specializovanými zařízeními

A. Spolupráce s odborníky zabývajícími se sociálně patologickými jevy:

Krajská pedagogicko-psychologická poradna - KPPP

Středisko výchovné péče Domek - SVP

Speciální pedagogické centrum - SPC

Salesiánský klub mládeže - SKM

OSPOD

B. Spolupráce s orgány státní správy a místní samosprávy

Magistrát města Zlín - MMZ

Hasičský záchranný sbor - HZS

Policie ČR - PČR

Městská policie - MP

Úřad práce IPS

C. Spolupráce s institucemi zabývajícími se využitím volného času dětí a mládeže

DDM ASTRA

14. Vztahy se školami v okolí

Škola pořádá a zúčastňuje se různých meziškolních soutěží a aktivit – sportovní turnaje, olympiády – matematická, zeměpisná, ekoolympiáda apod.

Dobré vztahy máme také se sousední Střední školou pedagogickou, jejíž studentky nám vypomáhají při různých soutěžích a získávají u nás praxi.

15. Propagace PP

Průběžné podávání informací o škole a o akcích, které pořádáme, odborné informace, prezentace prací žáků. K šíření informací používáme tato média :

- TV
- školní časopis
- školní rozhlas
- školní nástěnka
- regionální tisk.

16. Průběžné vyhodnocování situace ve škole

Výchovný poradce vede záznamy o řešení případů a jednání s rodiči. Výchovný poradce i metodik prevence se každý čtvrtek setkávají s vedením školy, kde podávají zprávy o výsledcích jednání a své práci.

Metodik prevence v průběhu školního roku monitoruje situaci ve třídách také díky dotazníkovým šetřením, buď vlastním nebo realizovaným s pomocí jiných společností. Určení efektivity primární prevence na škole patří k velmi náročným úkolům. V souladu s Národní strategií primární prevence se nám dlouhodobě jeví jako efektivní tyto postupy:

- preventivní programy je nutné koncipovat komplexně jako souhrn více faktorů a jako koordinovanou spolupráci více institucí
- dlouhodobá a kontinuální práce s žáky, soustavné budování důvěry, zapojení rodičů a pedagogů
- reakce na aktuální potřeby žáků
- nabídka pozitivních alternativ k rizikovému chování (zdravý životní styl, nabídka kroužků ve ŠD, mimoškolní akce)
- včasný začátek preventivních aktivit
- práce v malých skupinách
- aktivní účast cílové skupiny na programu
- orientace nikoliv pouze na úroveň informací, ale na kvalitu postojů a změnu chování
- jasný a strukturovaný program
- respektování specifik dané lokality
- vytváření podpůrného a pečujícího prostředí.

18. Závěr

Byli bychom rádi, aby se akce, které budeme realizovat, setkaly s kladnou odezvou, aby se do nich žáci aktivně zapojovali, odnesli si z nich ponaučení a odpovědi na otázky, které je zajímají. Rádi bychom ve škole vytvořili prostředí, ve kterém budou spokojeni žáci i učitelé.